

אוגוסט ספטמבר אוקטובר **נובמבר** דצמבר ינואר פברואר מרץ אפריל מאי יוני יולי

ארבעת השלבים לצפייה בשיעורי המתמחה **נובמבר**

(תדריך למורה החונך)

השלב הראשון: שיחה מקדימה- תיאום צפיות לקראת הצפייה

- **שיח מקדים להפגת מתחים ויצירה אווירה ראויה**- בתחילת השיחה התמקדו בתחושותיו ורגשותיו של המתמחה לקראת הצפייה בשיעור. ניתן ליצור זאת באמצעות השאלות: מהו הערך שרואה המתמחה בתהליך הצפייה? כיצד הוא מגיע לתהליך זה? (חושש, בטוח, נינוח) האם הוא שמח / מוטרד על ההזדמנות ללמידה? שיחה פתוחה וגלויה בינכם תעזור: להפגת מתחים, לבניית אמון, ליצירת אווירה נינוחה, תתרום לתחושת הביטחון של המתמחה ולשיח פתוח לאורך כל תהליך החניכה.
- **הצגת הכיתה והשיעור**
 - **הרכב הכיתה**- תלמידי חינוך המיוחד המשולבים, חוזקות הכיתה ואתגריה.
 - **מטרת השיעור** – מהו הידע, המיומנויות וההבנה שעל התלמידים לרכוש בשיעור זה?
 - **תכנון השיעור** – מה מתוכנן מבחינת פעילויות, חלוקת זמנים, כיצד מטרת השיעור מתבטאת בשיעור עצמו, (דגשים ושיקול דעת דידיקטי)
 - באפשרותך להמליץ ולהציע למתמחה, עצות וידיעות מניסיוןך על מהלך השיעור ומטרתו.
 - התמקדו בנושאים עליהם המתמחה מעוניין לקבל משוב. לדוגמה: פתיחת השיעור, שילוב כמה שיותר תלמידים במהלך השיעור, התמודדות עם ניהול כיתה, התמודדות עם ההטרוגניות של תלמידי הכיתה, דרך ההוראה – האם התלמידים הבינו את החומר האם מטרת השיעור הושגו?
 - התמקדו בשניים-שלושה נושאים – לא יותר...

אופי ההתנהלות במהלך הצפייה

- כיצד מציגים לתלמידים את העובדה שהנך צופה בשיעור?
- תלמידים מעוניינים לדעת מדוע צופים בשיעור של המורה? האם קרה משהו מיוחד? סכמו את אופי התנהלותך כצופה במהלך השיעור: האם הנך משתתף/מעיר/ או צופה בלבד? חשוב שתסכם עם המתמחה מה שנכון ומתאים לו.
- שאלות שראוי לשאול את המתמחה – מה נחשב בעיניך כתהליך צפייה הוגן ואיכותי? מהן הציפיות שלך ממני בתהליך הצפייה? למה אתה זקוק ממני כדי שתלמד מהתהליך בצורה הטובה ביותר ותרגיש בנוח? מה עלול לבלום את הלמידה שלך?
- בקשות, רצונות נוספים.

השלב השני: צפייה בשיעור

הקפידו שהתנהלותכם במהלך שיעור הצפייה יהיו בהתאם להחלטות עליהם סיכמתם עם המתמחה בשיחת תיאום הציפיות שקדמה לצפייה.

את תיעוד השיעור השתדלו לכתוב באופן אובייקטיבי ככל שניתן מבלי לנקוט עמדה ולהיות שיפוטי.

תעדו את המתבצע בשיעור- פעילות המורה והתלמידים, צטטו הביאו דוגמאות. חפשו באופן מאוזן התנהגויות הוראה יעילות והתנהגויות הוראה לא יעילות.

השלב השלישי: הכנה לקראת שיחת משוב

לפני שיחת המשוב חשוב להתכונן לשיחה – מבין הדברים הרבים שראיתם ותיעדתם בשיעור עליכם לברור ולהחליט, מהם הדברים הנכונים ביותר שעליכם להתמקד בהם בשלב זה, לשם צמיחתו האישית והמקצועית של המתמחה.

חשוב שתתמקדו באותם הנושאים שהמתמחה ביקש שתתמקדו בהם. אם ראיתם דבר נוסף שיכול להצמיח את המתמחה, דברו עליו, אך זכרו שכולנו יכולים להפנים מעט שינויים בזמן נתון.

מטרות שיחת המשוב:

- קידום צמיחה והתפתחות אישית של המתמחה,
- קידום הוראה איכותית של המתמחה.
- עידוד המתמחה להמשך צמיחה והתפתחות לאור התצפית וההכרות שלכם עימו – התמקדות בנקודות חוזק.
- איתור נקודות לשיפור והגדרתן כיעד ואתגר עתידי.
- מתן דוגמאות וייצוגים אובייקטיביים מהשיעור על התנהלות המתמחה – אפשרי גם גם תוצרי תלמידים.

חלק משמעותי מתהליך הצפייה בשיעורי מתמחה הינו היכולת שלו להתפתחות, צמיחה, למידה ורפלקציה עצמית ולכן, השקעו מחשבה על יכולת המתמחה להתבוננות ורפלקציה עצמית.

להכנת שיחת המשוב ניתן להיעזר בקובץ [נקודות להערכת השיעור](#) להורדת הקובץ [לחצו כאן](#)

[ובכלי לביתוח הערכה](#) של ראמ"ה לכלי [לחצו כאן](#)

השלב הרביעי: שיחת המשוב

תזמון שיחת המשוב - מומלץ כי שיחת המשוב על השיעור לא תעשה מיד לאחריו, אלא שיינתן לכם ולמתמחה זמן לעבד את השיעור וללמוד עליו וממנו. יחד עם זאת אל תדחו שיחה זו – חשוב לקיים שיחת משוב עד יומיים שלושה מהתצפית, כי לאחר מכן דברים נשכחים..

חשוב ששיחת המשוב תתקיים בזמן שהנך פנוי להיות עם המתמחה דבר שייצור אווירה של בטחון ואמון – רק כך המתמחה יוכל ללמוד ולצמוח משיחה זו. שיחה זו צריכה להתקיים ברגישות והכלה.

כללים לשיחה:

- המתמחה הוא הפעיל והחונך מניע התבוננות וחשיבה רפלקטיבית.
- שאלו שאלות פתוחות ומעוררות חשיבה.
- חשוב שהמתמחה יגיע בכוחות עצמו לתובנות הנדרשות על פני מצב שאתם אומרים לו מה היה עליו לעשות.
- ככל שהמתמחה הוא זה היוצר את האלטרנטיבות להתנהגויות הוראה יעילות – הסיכוי שהוא יישם אותן בעתיד עולה.
- היו ממוקדים בהקשבה למתמחה ממקום אמפטי.
- בארו דברים שעלו בתצפית והתבוננו עליהם יחדיו.

המשוב צריך להיות "מרק" – ממוקד, רפלקטיבי (באמצעות שאלות פתוחות המעוררות רפלקציה ולא אמירות סגורות), קצר

מה לא לעשות?

- אל תתמקדו בעצמכם – המקום הוא של המתמחה ומה שעשיתם בעבר או מה שהייתם עושים במקומו אינם העניין בשיחה זו.
 - התמקדו באמירות שלוקחות את המתמחה קדימה ולא אחורה.
- סיכום השיחה בהתבוננות קדימה** – המתמחה יסכם את השיחה במספר דברים אותם הוא לוקח עמו ליישום בכיתה – בתהליך הוראתו, בהכנת שיעוריו וכדומה.
- במפגשים הבאים בתהליך החניכה התבוננו יחדיו על יישום היעדים שבחר המתמחה.